Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

30. travnja 2025.*

„Žalba – Damping – Uvoz amonijeva nitrata podrijetlom iz Rusije – Konačne antidampinške pristojbe – Članak 11. stavak 2. Uredbe (EU) 2016/1036 – Zahtjev za provođenje revizije zbog isteka antidampinških mjera – Rok koji se tom odredbom predviđa za podnošenje takvog zahtjeva – Dostatnost dokaza – Informacije iznesene nakon isteka tog roka”

U spojenim predmetima C-554/23 P i C-568/23 P,

povodom dviju žalbi na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesenih 4. i 14. rujna 2023.,

Fertilizers Europe, sa sjedištem u Bruxellesu (Belgija), koji zastupaju J. Beck, *advocaat*, i L. Ruessmann, *avocat*,

žalitelj u predmetu C-554/23 P,

a druge stranke postupka su:

AO Nevinnomysskiy Azot, sa sjedištem u Nevinomisku (Rusija),

AO Novomoskovskaya Aktsionernaya Kompania NAK „Azot”, sa sjedištem u Novomoskovsku (Rusija),

koje zastupaju A. de Moncuit, E. Gergondet, N. Mizulin, A. Nosowicz, *avocats*, i P. Vander Schueren, *advocaat*,

tuženici u prvostupanjskom postupku,

Europska komisija, koju zastupaju G. Luengo i P. Němečková, u svojstvu agenata,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

i

Europska komisija, koju zastupaju G. Luengo i P. Němečková, u svojstvu agenata,

žalitelj u predmetu C-568/23 P,

a druge stranke postupka su:

* Jezik postupka: engleski

AO Nevinnomysskiy Azot, sa sjedištem u Nevinomisku,

AO Novomoskovskaya Aktsionernaya Kompania NAK „Azot”, sa sjedištem u Novomoskovsku,

koje zastupaju A. de Moncuit, E. Gergondet, N. Mizulin, A. Nosowicz, *avocats*, i P. Vander Schueren, *advocaat*,

tužitelji u prvostupanjskom postupku,

Fertilizers Europe, sa sjedištem u Bruxellesu, koji zastupaju J. Beck, *advocaat*, i L. Ruessmann, *avocat*,

intervenijent u prvostupanjskom postupku,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: C. Lycourgos, predsjednik vijeća, S. Rodin (izvjestitelj), N. Piçarra, O. Spineanu-Matei i N. Fenger, suci,

nezavisna odvjetnica: L. Medina,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 28. studenoga 2024.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Svojim žalbama Fertilizers Europe i Europska komisija traže ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 5. srpnja 2023., Nevinnomysskiy Azot i NAK „Azot”/Komisija (T-126/21, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2023:376), kojom je taj sud poništio Provedbenu uredbu Komisije (EU) 2020/2100 od 15. prosinca 2020. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe na uvoz amonijeva nitrata podrijetlom iz Rusije nakon revizije zbog predstojećeg isteka mjera u skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe (EU) 2016/1036 Europskog parlamenta i Vijeća (SL 2020., L 425, str. 21., u daljnjem tekstu: sporna uredba).

Pravni okvir

Sporna uredba

2 U uvodnoj izjavi 20. sporne uredbe navodi se:

„Komisija je pokrenula reviziju zbog predstojećeg isteka mjera na temelju zahtjeva za reviziju koji je prvotno podnesen 21. lipnja 2019. [(u daljnjem tekstu: prvotni zahtjev za reviziju)] te naknadno nadopunjen dodatnim informacijama (pod zajedničkim nazivom ‚konsolidirani zahtjev za

reviziju’). Konsolidirani zahtjev za reviziju, koji čini osnovu za pokretanje te revizije zbog predstojećeg isteka mjera, uložen je u otvoreni spis i stavljen na raspolaganje zainteresiranim stranama za potrebe pregleda. Kako je navedeno u točki 4.1. Obavijesti, podnositelj zahtjeva dostavio je u [prvotnom] zahtjevu za reviziju dokaze o uobičajenoj vrijednosti na temelju stvarne domaće cijene i na jednak način izračunanu uobičajenu vrijednost u slučaju da se domaće cijene ne smatraju pouzdanim i stvarnim prikazom uobičajenog tijeka trgovine. Budući da je Komisija pokrenula reviziju zbog predstojećeg isteka mjera na temelju konsolidiranog zahtjeva za reviziju, nije relevantno je li izvorni zahtjev [za provođenje revizije] nadopunjen procijenjenim uobičajenim vrijednostima na temelju dostupnih informacija o stvarnim domaćim cijenama u predmetnoj zemlji.”

Uredba 2016/1036

3 U članku 1. stavku 1. Uredbe (EU) 2016/1036 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zaštiti od dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske unije (SL 2016., L 176, str. 21.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2018/825 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. (SL 2018., L 143, str. 1.) (u daljnjem tekstu: Uredba 2016/1036), naslovljenom „Načela”, navodi se:

„Antidampinška pristojba može se primijeniti na svaki proizvod po dampinškim cijenama, a puštanje kojeg u slobodan promet u [Europskoj] [u]niji nanosi štetu.”

4 U članku 2. stavcima 1. i 3. Uredbe 2016/1036, predviđa se:

„1. Uobičajena vrijednost obično se temelji na cijenama, koje su nezavisni kupci platili ili plaćaju, u uobičajenom tijeku trgovine, u zemlji izvoznici.

Međutim, ako izvoznik u zemlji izvoznici ne proizvodi ili ne prodaje istovjetan proizvod, uobičajena vrijednost može se utvrditi na temelju cijena drugih prodavatelja ili proizvođača.

Cijene između stranaka, koje se čine povezane ili da su se međusobno dogovorile o kompenzaciji, ne mogu se smatrati da su u uobičajenom tijeku trgovine, te se ne mogu koristiti za utvrđivanje uobičajene vrijednosti osim ako se utvrdi da taj odnos ne utječe na njih.

Kako bi se utvrdilo jesu li dvije stranke povezane, treba voditi računa o definiciji povezanih stranaka iz članka 127. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2015/2447 [od 24. studenoga 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu određenih odredbi Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju Carinskog zakonika Unije (SL 2015., L 343, str. 558.)].

[…]

3. Ako se istovjetan proizvod ne prodaje, odnosno ne prodaje se u dostatnim količinama u uobičajenom tijeku trgovine, ili ako, zbog posebne situacije na tržištu, prodaja ne omogućava prikladnu usporedbu, uobičajena vrijednost istovjetnog proizvoda izračunava se na temelju troška proizvodnje u zemlji podrijetla na koji se nadodaje razuman iznos troškova prodaje, općih i administrativnih troškova i iznos [razumne] dobiti, odnosno na temelju izvoznih cijena u odgovarajuću treću zemlju, u uobičajenom tijeku trgovine, pod uvjetom da su te cijene reprezentativne.

Može se smatrati da postoji [posebna] situacija na tržištu za dotični proizvod u smislu prvog podstavka, između ostalog, ako su cijene umjetno niske, ako postoji značajna trgovina razmjene ili ako postoje dogovori o nekomercijalnoj preradi.”

5 U članku 5. stavcima 3. i 9. Uredbe 2016/1036 određuje se:

„3. Komisija ispituje, u mjeri u kojoj je moguće, točnost i primjerenost dokaza podnesenih u [pritužbi], a kako bi utvrdila da postoje dostatni dokazi koji opravdavaju pokretanje ispitnog postupka.

[…]

9. Ako je očito da postoje dostatni dokazi koji opravdavaju pokretanje postupka, Komisija započinje postupak u roku od 45 dana od dana podnošenja pritužbe i objavljuje obavijest u *Službenom listu Europske unije*. Ako podneseni dokazi nisu dostatni o tome se obavještava podnositelja pritužbe u roku od 45 dana od dana kada je Komisiji podnesena pritužba. Komisija državama članicama pruža informacije o svojoj analizi pritužbe i to obično u roku od 21 dan nakon dana kada je Komisiji podnesena pritužba.”

6 U skladu s člankom 11. stavcima 1., 2., 5. i 6. te uredbe:

„1. Antidampinška mjera ostaje na snazi samo tijekom razdoblja i, u mjeri u kojoj je potrebno kako bi se suzbio damping koji nanosi štetu.

2. Konačna antidampinška mjera istječe pet godina od uvođenja ili pet godina od datuma zadnje revizije mjere koja pokriva damping i štetu, osim ako je revizijom utvrđeno da bi istjecanje mjere vjerojatno dovelo do nastavka ili ponavljanja dampinga i štete. Revizija [mjera koje ističu] se pokreće na inicijativu Komisije, na zahtjev proizvođača Unije ili u njihovo ime, a [mjera] ostaje na snazi do završetka te revizije.

Revizija zbog isteka mjere pokreće se ako zahtjev sadrži dostatne dokaze da bi istekom mjera vjerojatno došlo do nastavka ili ponavljanja dampinga i štete. Takva se vjerojatnost može naznačiti, primjerice, dokazima o nastavku dampinga i štete ili dokazima da je uklanjanje štete djelomice ili jedino posljedica postojanja mjera ili dokazima da su okolnosti izvoznika ili uvjeti na tržištu takvi da bi se njima ukazalo na vjerojatnost daljnjeg štetnog dampinga ili dokazima da se poremećaji u vezi sa sirovinama nastavljaju.

U provedbi ispitnih postupaka prema ovom stavku, izvoznici, uvoznici, predstavnici zemlje izvoznice i proizvođači Unije imaju mogućnost pojačati, odbaciti ili komentirati pitanja iznesena u revizijskom zahtjevu, a zaključci se donose uzimajući u obzir sve relevantne i propisno dokumentirane dokaze prezentirane u vezi s pitanjem je li vjerojatno […] da bi se istekom mjera, damping i šteta nastavili ili ponovili.

Obavijest o skorom isteku mjera objavljuje se u *Službenom listu Europske unije* u odgovarajuće vrijeme u zadnjoj godini tijekom razdoblja primjene mjera kako je definirano ovim stavkom. Nakon toga, proizvođači Unije, u roku od najviše tri mjeseca prije kraja petogodišnjeg razdoblja, imaju pravo podnijeti revizijski zahtjev u skladu s drugim podstavkom. Obavijest o najavi stvarnog isteka mjera prema ovom [stavku] također se objavljuje.

[…]

5. Odgovarajuće odredbe ove Uredbe u vezi [s] postup[cima] i vođenj[em] ispitnog postupka, osim odredbi koje se odnose na rokove, primjenjuju se na sve postupke revizije koji se provode prema stavcima 2., 3. i 4.

Revizije koje se provode prema stavcima 2. i 3. provode se u žurnom postupku i uobičajeno završavaju u roku od 12 mjeseci od datuma pokretanja. U svim slučajevima, revizije koje se provode prema stavcima 2. i 3. zaključuju se u roku od 15 mjeseci od pokretanja.

Revizije koje se provode prema stavku 4. u svim slučajevima završavaju u roku od devet mjeseci od datuma njihovog pokretanja.

Ako se pokreće revizija prema stavku 2. dok je još revizija prema stavku 3. u tijeku u istom postupku, revizija prema stavku 3. završava istodobno s revizijom prema stavku 2.

Ako ispitni postupak ne završi u rokovima iz drugog, trećeg i četvrtog podstavka, mjere:

– istječu u ispitnim postupcima prema stavku 2.,

– istječu u slučaju ispitnog postupka koji se provodi prema stavcima 2. i 3. usporedno, ako je ispitni postupak prema stavku 2. pokrenut za vrijeme trajanja revizije prema stavku 3. u istom postupku, odnosno ako su revizije započele istodobno, ili

– ostaju neizmijenjene u ispitnim postupcima prema stavcima 3. i 4.

Obavijest, koja najavljuje stvarno istjecanje ili zadržavanje mjera prema ovom stavku, objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.

[…]

6. Revizije u skladu s ovim člankom pokreće Komisija. Komisija odlučuje hoće li ili ne pokrenuti revizije prema stavku 2. ovog članka u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 15. stavka 2. Nakon što subjekt ili država članica preda zahtjev kojim se opravdava pokretanje revizije u skladu sa stavcima 3. i 4. ovog članka, a Komisija dovrši svoju analizu tog zahtjeva, ili nakon što Komisija sama utvrdi da bi trebalo preispitati potrebu za nastavkom primjene mjera, Komisija također pruža informacije državama članicama.

Ako je to opravdano revizijama, mjere se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 15. stavka 3. stavljaju izvan snage ili zadržavaju u skladu sa stavkom 2. ovog članka ili stavljaju izvan snage, zadržavaju ii izmjenjuju u skladu sa stavcima 3. i 4. ovog članka.

Ako se mjere ukidaju za pojedinačne izvoznike, a ne za zemlju u cjelini, ti izvoznici ostaju podložni postupku i mogu, automatski biti ponovo ispitani u naknadnoj reviziji koja se za tu zemlju provodi prema ovom članku.”

Okolnosti spora

7 Okolnosti spora opisane su u točkama 2. do 13. pobijane presude te se za potrebe ovih spojenih predmeta mogu sažeti na sljedeći način.

8 AO Nevinnomysskiy Azot i AO Novomoskovskaya Aktsionernaya Kompania NAK „Azot” (u daljnjem tekstu zajedno: društva „Azot), su proizvođači i izvoznici amonijeva nitrata sa sjedištem u Rusiji. Na njih se kao takve primjenjuje Uredba Vijeća (EZ) br. 2022/95 od 16. kolovoza 1995. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe na uvoz amonijeva nitrata podrijetlom iz Rusije (SL 1995., L 198, str. 1.).

9 Nakon prve revizije zbog isteka predmetnih mjera te prve privremene revizije, konačna antidampinška pristojba zadržana je za uvoz amonijeva nitrata iz Rusije u Uredbi Vijeća (EZ) br. 658/2002 od 15. travnja 2002. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe na uvoz amonijevog nitrata podrijetlom iz Rusije (SL 2002., L 102, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 130., str. 109.). Nakon druge revizije zbog isteka tih mjera i druge parcijalne privremene revizije, te su mjere zadržane na snazi u Uredbi Vijeća (EZ) br. 661/2008 od 8. srpnja 2008. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe na uvoz amonijevog nitrata podrijetlom iz Rusije nakon revizije nakon isteka mjera u skladu s člankom 11. stavkom 2. i parcijalne privremene revizije u skladu s člankom 11. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 384/96 (SL 2008., L 185, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 47., str. 245.). Nakon treće revizije zbog isteka navedenih mjera, Komisija je zadržala na snazi te mjere u svojoj Provedbenoj uredbi (EU) br. 999/2014 od 23. rujna 2014. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe na uvoz amonijeva nitrata podrijetlom iz Rusije nakon revizije zbog predstojećeg isteka mjera u skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1225/2009 (SL 2014., L 280, str. 19.). Nakon provođenja privremene revizije, Komisija je u skladu s člankom 11. stavkom 3. Uredbe 2016/1036 donijela Provedbenu uredbu (EU) 2018/1722 od 14. studenoga 2018. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 999/2014 o uvođenju konačne antidampinške pristojbe na uvoz amonijeva nitrata podrijetlom iz Rusije nakon privremene revizije u skladu s člankom 11. stavkom 3. Uredbe (EU) 2016/1036 Europskog parlamenta i Vijeća (SL 2018., L 287, str. 3.).

10 Tijekom cijelog razdoblja u kojem su provođeni ti revizijski postupci, društva „Azot” imala su obvezu plaćanja antidampinške pristojbe koja se primjenjuje na području cijele Rusije.

11 Fertilizers Europe, europsko udruženje proizvođača gnojiva, podnio je Komisiji 21. lipnja 2019. prvotni zahtjev za reviziju zbog isteka predmetnih antidampinških mjera na temelju članka 11. stavka 2. Uredbe 2016/1036. U tom zahtjevu Fertilizers Europe tvrdio je da postoje dokazi koji upućuju na vjerojatnost nastavka dampinga u slučaju isteka tih mjera. U tom se smislu pozivao na usporedbu između izvoznih cijena i izračunane uobičajene vrijednosti.

12 U odgovoru na navedeni zahtjev, Komisija je zatražila da joj Fertilizers Europe dostavi dodatne informacije kojima će dopuniti i pojasniti svoj prvotni zahtjev za reviziju (u daljnjem tekstu: dodatne informacije). Fertilizers Europe je 20. kolovoza 2019. dostavio te dodatne informacije koje su uključene u konsolidirani zahtjev za reviziju i temeljile su se na uobičajenoj vrijednosti prema stvarnim cijenama na ruskom unutarnjem tržištu.

13 Komisija je 23. rujna 2019. objavila Obavijest o pokretanju revizije zbog predstojećeg isteka antidampinških mjera koje se primjenjuju na uvoz amonijeva nitrata podrijetlom iz Rusije (SL 2019., C 318, str. 6.), smatrajući pritom da postoji dovoljno dokaza za pokretanje takve revizije i provođenje ispitnog postupka.

14 Nakon provođenja tog ispitnog postupka Komisija je zaključila da postoji vjerojatnost ponovne pojave dampinga i štete u slučaju isteka tih antidampinških mjera. Donošenjem sporne uredbe ona je stoga produljila navedene mjere na vrijeme od pet godina.

Tužba pred Općim sudom i pobijana presuda

15 Svojom tužbom pred Općim sudom društva „Azot” tražila su poništenje sporne uredbe. U prilog osnovanosti svoje tužbe ta su društva istaknula samo jedan tužbeni razlog koji se u bitnome odnosio na kršenje članka 11. stavaka 2. i 5. te članka 5. stavka 3. Uredbe 2016/1036 jer je Komisija pogrešno provela reviziju zbog isteka antidampinških mjera koje se primjenjuju na uvoz amonijeva nitrata podrijetlom iz Rusije, unatoč tome što nije bilo dovoljno dokaza da se to učini.

16 Kao prvo, kada je riječ o pravnim kriterijima koji se primjenjuju na sadržaj zahtjeva za provođenje revizije, Opći je sud u točkama 65. do 67. pobijane presude među ostalim utvrdio da „iz doslovnog tumačenja članka 11. stavka 2. [Uredbe 2016/1036] proizlazi da zahtjev za reviziju koji trebaju podnijeti proizvođači Unije odnosno koji treba biti podnesen u njihovo ime u roku od najviše tri mjeseca prije kraja petogodišnjeg razdoblja nakon kojeg antidampinške mjere istječu [(u daljnjem tekstu: zakonski rok)], već mora sadržavati dostatne dokaze da bi istekom mjera vjerojatno došlo do nastavka ili ponavljanja dampinga i štete”, s obzirom na to da četvrti podstavak navedene odredbe, kojim se utvrđuje taj zakonski rok u kojem zahtjev mora biti podnesen, izričito upućuje na taj članak 11. stavak 2. drugi podstavak, u kojem se preciziraju uvjeti vezani uz sadržaj navedenog zahtjeva na temelju kojeg se provodi revizija.

17 Kao drugo, Opći je sud u točkama 69. i 70. pobijane presude utvrdio da je to tumačenje nužno radi postizanja cilja provjere da su dokazi koji su Komisiji dostavljeni u zakonskom roku dostatni za dokazivanje vjerojatnog nastavka ili ponovne pojave dampinga i štete u slučaju isteka predmetnih antidampinških mjera. On je stoga smatrao da uvođenje tog roka doprinosi osiguravanju sigurnosti pravnih odnosa, omogućujući gospodarskim subjektima na tržištu da pravodobno saznaju postoji li mogućnost da te mjere budu zadržane, a Komisiji da ima na raspolaganju dovoljno vremena za ocjenu dokaza sadržanih u zahtjevu za provođenje revizije i provjeru njihove dostatnosti i relevantnosti, kako bi se izbjegla mogućnost da antidampinška mjera bude neosnovano zadržana izvan propisanog razdoblja.

18 Kao treće, u točkama 71. do 74. pobijane presude Opći je sud ocijenio da Unijini proizvođači mogu, nakon isteka zakonskog roka i tijekom tri mjeseca prije isteka predmetnih antidampinških mjera, dostaviti dodatne informacije na temelju članka 11. stavka 2. Uredbe 2016/1036, te da Komisija tijekom ta tri mjeseca može dobiti ili zatražiti dodatna pojašnjenja kojima se dopunjuju ili potkrjepljuju dostatni dokazi dostavljeni prije isteka tog zakonskog roka, što rezultira konsolidiranom verzijom zahtjeva za provođenje revizije, ali pritom takve dodatne informacije ne mogu predstavljati nove argumente niti zamijeniti zahtjev za provođenje revizije koji je podnesen u tom zakonskom roku ili otkloniti nedostatnost dokaza koji su u njemu sadržani.

19 Kao četvrto, u točkama 78. do 101. pobijane presude Opći je sud ispitao i odbacio argument Komisije da je na temelju članka 11. stavka 5. Uredbe 2016/1036 ona ovlaštena primijeniti članak 5. stavke 3. i 9. te uredbe, kojim se uređuje prvotni ispitni postupak.

20 Na temelju tih razmatranja, Opći je sud u točki 104. te presude zaključio da je Komisija počinila pogrešku koja se tiče prava kada je u uvodnoj izjavi 20. sporne uredbe navela da je irelevantno to što je prvotni zahtjev za reviziju dopunjen dodatnim informacijama i da pokretanje revizije može biti opravdano na temelju konsolidiranog zahtjeva za reviziju.

21 Kada je riječ o dostatnosti dokaza sadržanih u prvotnom zahtjevu za provođenje revizije i prirodi dodatnih informacija, Opći je sud u točkama 105. i 140. navedene presude ocijenio, s jedne strane, da informacije koje je Komisija u konkretnom slučaju pribavila nakon isteka zakonskog roka ne

treba promatrati kao obična pojašnjenja tih dokaza već novih dokaza i, s druge strane, da je iz sporne uredbe razvidno da je Komisija smatrala da su dokazi koji su sadržani u prvotnom zahtjevu za reviziju nedostatni za provođenje revizije predmetnih antidampinških mjera.

22 Općі je sud shodno tomu u točki 142. iste presude zaključio da spornu uredbu valja poništiti, bez potrebe da se razmatraju ostali prigovori koje su istaknula društva „Azot”.

Zahtjevi stranaka u žalbenom postupku i postupak pred Sudom

23 Svojom žalbom u predmetu C-554/23 P Fertilizers Europe od Suda zahtijeva da:

– utvrdi da je žalba dopuštena i osnovana;

– ukine pobijanu presudu i odbije ostatak zahtjeva istaknutih u prvostupanjskom postupku, te

– naloži društvima „Azot” snošenje troškova koje je on imao povodom predmetnog žalbenog postupka i postupka pred Općim sudom.

24 Svojom žalbom u predmetu C-568/23 P Komisija od Suda zahtijeva da:

– ukine pobijanu presudu i u preostalom dijelu odbije zahtjeve istaknute u prvostupanjskom postupku, te

– naloži društvima „Azot” snošenje troškova prvostupanjskog i žalbenog postupka.

25 Odlukom predsjednika Suda od 9. listopada 2023. predmeti C-554/23 P i C-568/23 P spojeni su radi provođenja pisanog i usmenog dijela postupka te donošenja presude.

26 Društva „Azot” od Suda zahtijevaju da:

– odbije žalbe u cijelosti i potvrdi pobijanu presudu;

– podredno, vrati predmet Općem sudu na ponovno odlučivanje u skladu s presudom Suda, te

– naloži Komisiji i Fertilizersu Europe snošenje troškova koje su ta društva imala u okviru predmetnog žalbenog postupka te postupka pred Općim sudom.

O žalbama

27 U prilog osnovanosti svojih žalbi Fertilizers Europe i Komisija ističu četiri odnosno dva žalbena razloga.

28 Prvi i drugi žalbeni razlog Fertilizersa Europe te prvi žalbeni razlog Komisije vezani su uz pogreške koje se tiču prava koje je Općі sud počinio prilikom tumačenja članka 11. Uredbe 2016/1036, dok su treći i četvrti žalbeni razlog Fertilizersa Europe te drugi žalbeni razlog Komisije, koji su istaknuti podredno, vezani uz pogrešku koja se tiče prava koju je Općі sud počinio prilikom primjene tog članka 11. te uz iskrivljavanje činjenica i dokaza.

Prvi i drugi žalbeni razlog u predmetu C-554/23 P te prvi žalbeni razlog u predmetu C-568/23 P

Argumentacija stranaka

29 Fertilizers Europe svojim prvim i drugim žalbenim razlogom te Komisija svojim prvim žalbenim razlogom u bitnome tvrde da je Opći sud u točkama 65. do 67. i 71. do 104. pobijane presude počinio pogrešku koja se tiče prava kada je članak 11. stavak 2. Uredbe 2016/1036 u vezi s njezinim člankom 5. stavcima 3. i 9. tumačio na način da se Komisija prilikom razmatranja pitanja postoje li dostatni dokazi za provođenje revizije antidampinških mjera koje ističu može referirati samo na zahtjev za provođenje revizije koji su Unijini proizvođači podnijeli u zakonskom roku, predviđenom u članku 11. stavku 2. četvrtom podstavku Uredbe 2016/1036, u krajnjoj liniji dopunjenim informacijama koje samo potkrjepljuju dokaze sadržane u tom zahtjevu.

30 Kao prvo, kada je riječ o tekstualnom tumačenju članka 11. stavka 2. Uredbe 2016/1036, Fertilizers Europe smatra da, suprotno onom što je Opći sud ocijenio u točkama 65. do 67. pobijane presude, iz teksta tog članka 11. stavka 2. drugog i četvrtog podstavka ne proizlazi nužno da zahtjev za provođenje revizije, podnesen u zakonskom roku, mora već sadržavati dovoljno dokaza da bi se opravdalo provođenje revizije zbog isteka predmetnih antidampinških mjera.

31 Prema Komisijinu mišljenju, članak 11. stavak 2. četvrti podstavak Uredbe 2016/1036 neutralan je kada je riječ o pitanju mora li Komisija svoju ocjenu ograničiti samo na dokaze koji su izneseni u zakonskom roku. Suprotno onome što je Opći sud utvrdio u pobijanoj presudi, smatra da se iz izraza „u skladu s drugim podstavkom” navedenog u toj odredbi ne može konkretno zaključiti da Komisija ima obvezu ispitati jesu li dokazi dostatni da bi se opravdalo pokretanje revizije samo na temelju zahtjeva koji je podnesen u zakonskom roku. Nadalje, tvrdi da taj članak 11. stavak 2. drugi podstavak predviđa samo pravni kriterij koji se traži da bi Komisija mogla provesti reviziju zbog isteka predmetnih antidampinških mjera, pri čemu se eksplicitno ili implicitno ne ograničavaju opće ovlasti kojima Komisija raspolaže prilikom ocjene opravdanosti takve revizije.

32 Kao drugo, kada je riječ o kontekstu u kojem se nalazi članak 11. stavak 2. četvrti podstavak Uredbe 2016/1036, Fertilizers Europe navodi da nijedna odredba te uredbe ne utječe na široke diskrecijske ovlasti koje Komisija ima u području zajedničke trgovinske politike.

33 Komisija navodi da je iz antidampinških uredbi koje su prethodile Uredbi 2016/1036 vidljivo da njezina obveza u pogledu utvrđivanja sadržava li pritužba ili zahtjev dovoljno dokaza da bi se opravdalo pokretanje prvotne revizije ili revizijskog postupka nije uvjetovana pridržavanjem određenog roka te da potonjom uredbom nije uvedena nikakva izmjena u tom smislu.

34 Osim toga, žalitelji naglašavaju da Komisija na temelju članka 11. stavka 2. prvog podstavka Uredbe 2016/1036 ima mogućnost na vlastitu inicijativu provesti reviziju zbog isteka antidampinških mjera.

35 Žalitelji također smatraju da članak 5. stavci 3. i 9. Uredbe 2016/1036 u vezi s njezinim člankom 11. stavkom 5. uvodi, u slučaju zahtjeva za provođenje revizije podnesenih na temelju članka 11. stavka 2. te uredbe, postupak za dopunu informacija koji omogućuje iznošenje dodatnih i novih dokaza nakon isteka zakonskog roka.

36 Kao treće, Fertilizers Europe tvrdi da tumačenje koje Opći sud daje u pogledu tog članka 11. stavka 2. ugrožava izvore prihoda industrije Unije te je stoga u suprotnosti s ciljem koji se želi postići Uredbom 2016/1036, a to je zaštita industrije Unije od nelojalnog uvoza iz trećih zemalja. Ističe da to tumačenje također dovodi do kršenja postupovnih prava Unijinih proizvođača, to jest načela pravne sigurnosti i poštovanja prava obrane prilikom ocjenjivanja zahtjeva za provođenje revizije koji je podnio, s obzirom na to da razina podrobnosti potrebnih dokaza varira od predmeta do predmeta i ovisi o činjeničnim okolnostima.

37 Nadalje, revizijski postupak zbog prestanka konačnih antidampinških mjera koje ističu, predviđen Uredbom 2016/1036, ima za cilj osigurati da je zadržavanje predmetnih antidampinških mjera opravdano na temelju informacija prikupljenih tijekom njihove revizije, a ne samo na temelju zahtjeva za provođenje revizije. Stoga smatra da bi članak 11. stavak 2. te uredbe bio smislen i u skladu s načelom dobre uprave ako bi se dostatnost dokaza ocjenjivala u trenutku pokretanja te revizije, a da pritom iznošenje tih informacija ne mora nastupiti u određenom roku.

38 Komisija smatra da je Opći sud pravilno utvrdio da je cilj zakonskog roka da se Unijinim proizvođačima pruže smjernice u pogledu trenutka kad mora biti podnesen zahtjev za provođenje revizije, i to kako bi se uredno organizirao prestanak predmetnih antidampinških mjera ili pokretanje revizije zbog njihova isteka te slijedom toga informirale zainteresirane strane. Međutim, imajući u vidu činjenicu da se navedenom uredbom predviđaju rokovi u kojima se Komisija treba očitovati o dostatnosti dokaza sadržanih u zahtjevu za provođenje revizije koji su dulji od onih koji se tom uredbom predviđaju za njezino očitovanje o pritužbi kojom se traži pokretanje prvotne revizije, Opći je sud iz toga trebao zaključiti da bi prilikom ocjene te dostatnosti Komisija trebala imati barem iste ovlasti kojima raspolaže i prilikom ocjenjivanja dostatnosti dokaza sadržanih u takvoj pritužbi.

39 Prema mišljenju Komisije, suprotno utvrđenju Općeg suda, taj cilj ne može biti osiguravanje pravne sigurnosti gospodarskih subjekata na tržištu Unije, s obzirom na to da se nijednoj zainteresiranoj strani ne dostavlja zahtjev za provođenje revizije koji su podnijeli Unijini proizvođači, niti se one obavještavaju da je takav zahtjev podnesen prije nego što je Komisija objavila obavijest o pokretanju revizijskog ispitnog postupka zbog isteka predmetnih antidampinških mjera.

40 Društva „Azot” odgovaraju da je Opći sud s pravom utvrdio da iz doslovnog i kontekstualnog tumačenja članka 11. stavka 2. drugog i četvrtog podstavka Uredbe 2016/1036 proizlazi da zahtjev za provođenje revizije zbog isteka antidampinških mjera mora sadržavati dostatne dokaze, najkasnije do trenutka isteka zakonskog roka, da bi se opravdalo pokretanje takve revizije.

41 Kao prvo, ta društva u bitnome tvrde da je Opći sud pravilno protumačio članak 11. stavak 2. Uredbe 2016/1036 uzimajući pritom u obzir njegov tekst i kontekst u kojem se ta odredba nalazi. Konkretno, ističu da je pravo Unijinih proizvođača da podnesu zahtjev za provođenje revizije uređeno četvrtim podstavkom navedene odredbe u kojem se upućuje na drugi podstavak tog članka 11. stavka 2. Navedena društva smatraju da zahtjev za provođenje revizije, koji mora biti podnesen prije isteka zakonskog roka, treba, s jedne strane, sadržavati dovoljno dokaza i, s druge strane, potencijalno upućivati na vjerojatnost postojanja štetnog dampinga. Tvrde da je navedeni rok dovoljan da tim proizvođačima omogući prikupljanje relevantnih dokaza, a Komisiji da provede temeljitu ocjenu tih dokaza, uz istodobno izbjegavanje mogućnosti da antidampinške mjere budu neosnovano zadržane predugo. Prema njihovu mišljenju, da je zakonodavac Unije želio ograničiti obveze navedenih proizvođača, on bi to izričito učinio.

42 Kao drugo, društva „Azot” navode da se, iako se u drugom podstavku članka 11. stavka 2. Uredbe 2016/1036 ne precizira u kojem trenutku Unijini proizvođači moraju iznijeti dovoljno dokaza povodom zahtjeva za provođenje revizije, navedena odredba ne može tumačiti odvojeno od tog članka 11. stavka 2. četvrtog podstavka, u kojem se upravo određuje rok u tu svrhu.

43 Kao treće, društva „Azot” navode da tumačenje koje je Opći sud dao u pogledu članka 11. stavka 2. Uredbe 2016/1036 poštuje prava svih zainteresiranih strana i ne dovodi do ograničavanja obveza i nadležnosti Komisije koja je, pod pretpostavkom poštovanja postupovnih rokova, ovlaštena ocjenjivati dostatnost dokaza sadržanih u zahtjevu za provođenje revizije. U tom kontekstu smatraju da se Komisija s druge strane ne može pozivati na pravila koja uređuju druge vrste revizija ili ispitnih postupaka ili ovlasti koje joj omogućuju da postupa po službenoj dužnosti, pri čemu ta institucija mora poštovati kako mjerodavna postupovna pravila tako i opća načela Unije te samim time ne smije pokušavati otkloniti nedostatnost dokaza koje su Unijini proizvođači iznijeli u zahtjevu za provođenje revizije.

Ocjena Suda

44 Prvi i drugi žalbeni razlog Fertilizersa Europe te prvi žalbeni razlog Komisije upravljeni su protiv točaka 65. do 104. pobijane presude. Opći je sud u tim točkama tumačio članak 11. stavak 2. Uredbe 2016/1036 na način da on Komisiji ne omogućava odlučivanje o zahtjevu za reviziju dampinških mjera na temelju novih dokaza koje su Unijini proizvođači na njezin zahtjev dostavili manje od tri mjeseca prije isteka tih mjera, izuzev dodatnih informacija koje su ti proizvođači pružili ograničavajući se samo na dopunjavanje ili potkrjepljivanje dokaza sadržanih u tom zahtjevu za provođenje revizije. Kao što se podsjeća u točki 20. ove presude, Opći je sud iz tog tumačenja zaključio da je Komisija trebala ocijeniti relevantnom činjenicu da je prvotni zahtjev za reviziju bio dopunjen dodatnim informacijama te da se pokretanje revizije predmetnih antidampinških mjera ne može opravdati na temelju konsolidiranog zahtjeva za reviziju.

45 Vezano uz utvrđivanje je li prilikom tumačenja koje je Opći sud prihvatio u pogledu tog članka 11. stavka 2. počinjena, kao što to tvrde žalitelji, pogreška koja se tiče prava, valja podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, odredbe akta Unije treba tumačiti uzimajući u obzir ne samo njihov tekst nego i kontekst u kojem se nalaze te ciljeve propisa kojeg su dio (presuda od 28. studenoga 2024., Hengshi Egypt Fiberglass Fabrics i Jushi Egypt for Fiberglass Industry/Komisija, C-269/23 P i C-272/23 P, EU:C:2024:984, t. 69. i navedena sudska praksa).

46 Kao prvo, kada je riječ o tekstu predmetnih odredbi, treba istaknuti da se, u skladu s člankom 11. stavkom 2. drugim podstavkom prvom rečenicom Uredbe 2016/1036, „[r]evizija zbog predstojećeg isteka mjera pokreće […] ako zahtjev sadržava dostatne dokaze da bi istekom mjera vjerojatno došlo do nastavka ili ponavljanja dampinga i štete”.

47 Nadalje, članak 11. stavak 2. četvrti podstavak druga rečenica Uredbe 2016/1036 određuje da su Unijini proizvođači ovlašteni podnijeti zahtjev za provođenje revizije „u skladu s drugim podstavkom” te odredbe, najkasnije tri mjeseca prije isteka predmetnih antidampinških mjera.

48 Iz povezanog tumačenja odredbi spomenutih u točkama 46. i 47. ove presude proizlazi da je Komisija dužna provesti reviziju antidampinških mjera u slučaju kad zahtjev za provođenje revizije, s jedne strane, sadržava dovoljno dokaza da će istek predmetnih antidampinških mjera vjerojatno dovesti do nastavka ili ponovne pojave dampinga i štete u smislu članka 11. stavka 2. drugog podstavka prve rečenice Uredbe 2016/1036 i, s druge strane, ako je on podnesen najkasnije tri mjeseca prije isteka tih mjera.

49 S druge strane, iz povezanog tumačenja tih odredbi ne proizlazi nikakav zahtjev kojim bi se ograničavale Komisijine ovlasti za provođenje takve revizije.

50 Konkretno, o postojanju takvog ograničenja ne može se izravno zaključiti na temelju navoda, sadržanog u članku 11. stavku 2. četvrtom podstavku Uredbe 2016/1036, da su Unijini proizvođači ovlašteni podnijeti zahtjev za provođenje revizije „u skladu s drugim podstavkom”, s obzirom na to da tekst tog članka 11. stavka 2. drugog podstavka samo spominje Komisijinu obvezu provođenja revizije u određenim situacijama i navodi primjere dokaza koji u tom smislu mogu biti relevantni.

51 Nadalje, kao što je to nezavisna odvjetnica istaknula u točki 40. svojeg mišljenja, s obzirom na to da kriterij u pogledu dostatnosti dokaza, utvrđen u navedenom članku 11. stavku 2. drugom podstavku, u trenutku donošenja odluke o reviziji obvezuje samo Komisiju, upućivanje na tu odredbu u istom članku 11. stavku 2. četvrtom podstavku ne može se shvatiti u smislu da su Unijini proizvođači takve dokaze dužni dostaviti u zakonskom roku.

52 Prema tome, suprotno onome što je Opći sud ocijenio u točkama 65. do 67. pobijane presude, tekst članka 11. stavka 2. Uredbe 2016/1036 ne može se tumačiti na način da nedvosmisleno dokazuje osnovanost restriktivnog poimanja Komisijinih ovlasti koje je on prihvatio u toj presudi.

53 Kao drugo, kada je riječ o kontekstu u kojem se nalazi članak 11. stavak 2. drugi podstavak prva rečenica i članak 11. stavak 2. četvrti podstavak druga rečenica Uredbe 2016/1036, potrebno je uzeti u obzir, kao što je to nezavisna odvjetnica u bitnome istaknula u točkama 44. do 50. svojeg mišljenja, cijelu odredbu tog članka 11. stavka 2. i članka 11. stavka 1.

54 Prema članku 11. stavku 1. Uredbe 2016/1036, antidampinška mjera mora ostati na snazi samo tako dugo i u mjeri u kojoj je potrebno da bi se suzbio damping koji uzrokuje štetu. Nadalje, iz tog članka 11. stavka 2. trećeg podstavka proizlazi da zaključci revizijskog ispitnog postupka koji je Komisija provela moraju uzimati u obzir sve relevantne i valjano dokumentirane dokaze iznesene u vezi s pitanjem može li ukidanje predmetnih antidampinških mjera dovesti do nastavka ili ponovne pojave tog dampinga i štete.

55 Iz povezanog tumačenja tih dviju odredbi proizlazi da je Komisija tijekom revizijskog postupka dužna uzeti u obzir sve dokaze spomenute u prethodnoj točki, pri čemu rok u kojem su joj ti dokazi pruženi nema presudnu važnost. Dakle zakonodavac Unije predvidio je opće pravilo kojem je cilj osigurati da ishod revizijskog postupka bude u skladu s načelom utvrđenim u članku 11. stavku 1. Uredbe 2016/1036. Međutim, kao što je to nezavisna odvjetnica naglasila u točki 49. svojeg mišljenja, doseg tog izbora za koji se taj zakonodavac odlučio bio bi osjetno smanjen ako bi se naprotiv smatralo da je Komisija u preliminarnoj fazi revizijskog postupka dužna, na temelju čisto vremenskog kriterija, odbaciti dokaze koji su joj pruženi.

56 U skladu s člankom 11. stavkom 2. prvim podstavkom drugom rečenicom te uredbe, „[r]evizija [mjera koje ističu] se pokreće na inicijativu Komisije, na zahtjev proizvođača Unije ili u njihovo ime, a ostaje na snazi do završetka te revizije”. Komisija stoga ima ovlast za provođenje revizije antidampinških mjera neovisno o činjenici da su zahtjev za provođenje revizije podnijeli Unijini proizvođači, i to u bilo kojem trenutku prije isteka tih mjera. Prema tome, smatrati da je Komisija prilikom odlučivanja o zahtjevu za provođenje revizije vezana dokazima sadržanima u tom zahtjevu, dostavljenima najkasnije tri mjeseca prije isteka navedenih mjera, moglo bi je prisiliti da

u slučaju kad raspolaže novijim dokazima odbije navedeni zahtjev, iako može uvijek po službenoj dužnosti provesti reviziju. Takav bi ishod mogao naštetiti djelotvornosti provođenih postupaka, ne mijenjajući pritom njihov ishod.

57 Kao treće, kada je riječ o cilju Uredbe 2016/1036, valja istaknuti da se u skladu s člankom 1. stavkom 1. te uredbe, naslovljenim „Načela”, „[a]ntidampinška pristojba može […] primijeniti na svaki proizvod po dampinškim cijenama, a puštanje kojeg u slobodan promet u Uniji nanosi štetu”. Međutim, sposobnost Komisije da osigura puno ostvarivanje tog cilja bila bi dovedena u pitanje ako, kao što je to Opći sud ocijenio u pobijanoj presudi, prilikom odlučivanja o potrebi provođenja revizije antidampinških mjera ta institucija ne bi mogla, prije isteka tih mjera, uzeti u obzir sve dokaze u vezi s pitanjem može li ukidanje navedenih mjera dovesti do nastavka ili ponovne pojave tog dampinga i štete.

58 Nadalje, valja istaknuti da, suprotno onome što je Opći sud utvrdio u točki 70. pobijane presude te kao što to tvrdi Komisija, cilj članka 11. stavka 2. četvrtog podstavka druge rečenice Uredbe 2016/1036 nije omogućavanje gospodarskim subjektima na tržištu da pravodobno saznaju postoji li mogućnost da antidampinške mjere budu zadržane. S jedne strane, kao što to Komisija naglašava u svojoj žalbi, zahtjev za provođenje revizije ne dostavlja se nijednoj zainteresiranoj strani prije objave obavijesti o pokretanju revizijskog ispitnog postupka u *Službenom listu Europske unije*. S druge strane, kao što je utvrđeno u točki 56. ove presude, Komisija ima ovlast za provođenje revizije antidampinških mjera neovisno o činjenici da su zahtjev za provođenje revizije podnijeli Unijini proizvođači, i to u bilo kojem trenutku prije isteka tih mjera.

59 S druge strane, nije sporno da je Opći sud u točki 70. pobijane presude pravilno utvrdio da zakonski rok za podnošenje zahtjeva za provođenje revizije, predviđen u članku 11. stavku 2. četvrtom podstavku drugoj rečenici Uredbe 2016/1036, ima posebno za cilj to da se Komisiji omogući da raspolaže s dovoljno vremena za ocjenu dokaza sadržanih u tom zahtjevu i provjeru njihove dostatnosti i relevantnosti, kako bi se izbjegla mogućnost da antidampinška mjera bude neosnovano zadržana izvan propisanog razdoblja.

60 Međutim, mogućnost Komisije da prikuplja ili traži, ako to smatra svrsishodnim, dodatne dokaze manje od tri mjeseca prije isteka antidampinških mjera ne može naštetiti ostvarivanju cilja članka 11. stavka 2. četvrtog podstavka druge rečenice Uredbe 2016/1036 izloženog u prethodnoj točki jer postojanje takve mogućnosti ne znači da se podnositelju zahtjeva za provođenje revizije priznaje pravo da spontano dopuni svoj zahtjev nakon isteka zakonskog roka ili da takav zahtjev podnese nakon isteka tog roka. Očito je dakle da je Opći sud u točki 77. pobijane presude pogrešno ocijenio da tumačenje te odredbe koje je Komisija prihvatila u spornoj uredbi oduzima smisao navedenoj odredbi čineći bespredmetnom pravnu obvezu koja se njome predviđa.

61 Iz navedenog slijedi, bez potrebe zauzimanja stava o ovlastima koje bi Komisija eventualno mogla imati na temelju članka 5. Uredbe 2016/1036, da članak 11. stavak 2. te uredbe treba tumačiti na način da je Komisija ovlaštena uzeti u obzir dokaze koje su na njezin zahtjev dostavili Unijini proizvođači u razdoblju od tri mjeseca prije isteka antidampinških mjera prilikom odlučivanja treba li provesti reviziju tih antidampinških mjera.

62 Opći je sud stoga počinio pogrešku koja se tiče prava kada je u točki 104. pobijane presude ocijenio da je Komisija počinila pogrešku koja se tiče prava kada je u uvodnoj izjavi 20. sporne uredbe navela da je irelevantno to što je prvotni zahtjev za reviziju dopunjen dodatnim informacijama i da se pokretanje revizije može opravdati na temelju konsolidiranog zahtjeva za reviziju.

63 Slijedom svih navedenih razloga, valja prihvatiti prvi i drugi žalbeni razlog u predmetu C-554/23 P te prvi žalbeni razlog u predmetu C-568/23 P. Budući da je pogreška koja se tiče prava koju je Opći sud počinio prilikom tumačenja članka 11. stavka 2. Uredbe 2016/1036 dostatna da izreci pobijane presude oduzme osnovu, tu presudu valja ukinuti, pri čemu nije potrebno razmatrati treći i četvrti žalbeni razlog u predmetu C-554/23 P te drugi žalbeni razlog u predmetu C-568/23 P.

O tužbi pred Općim sudom

64 U skladu s člankom 61. prvim stavkom drugom rečenicom Statuta Suda Europske unije, u slučaju ukidanja odluke Općeg suda, Sud može sam konačno odlučiti o sporu ako stanje postupka to dopušta.

65 To u ovom predmetu nije slučaj.

66 Opći sud nije razmotrio prigovor, istaknut u sklopu prvog tužbenog razloga, kojim se tvrdi da je Komisija u spornoj uredbi pogrešno zaključila da konsolidirani zahtjev za reviziju sadržava dostatne dokaze o vjerojatnosti nastavka dampinga u slučaju isteka predmetnih antidampinških mjera.

67 Budući da razmatranje tog prigovora podrazumijeva provođenje složenih činjeničnih ocjena za koje Sud ne raspolaže potrebnim činjeničnim okolnostima, spor nije u stanju spremnom za odlučivanje, pa je potrebno vratiti predmet Općem sudu na ponovno odlučivanje.

Troškovi

68 Budući da je predmet vraćen Općem sudu na ponovno odlučivanje, valja odrediti da će se o troškovima žalbenog postupka odlučiti naknadno.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) proglašava i presuđuje:

1. **Ukida se presuda Općeg suda Europske unije od 5. srpnja 2023., Nevinnomysskiy Azot i NAK „Azot”/Komisija (T--126/21, EU:T:2023:376).**

2. **Predmet se vraća Općem sudu Europske unije na ponovno odlučivanje.**

3. **O troškovima će se odlučiti naknadno.**

Potpisi